

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven tedne in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 34.

V Ljubljani, v soboto 11. februarja 1893.

Letnik XXI.

K očetu!

Huda reč je Francozom — Panama. Tisoči ubožancev, stotine osramotencev, nezaupnost prijateljskih vlad, škodoželjen smeh nasprotnikov so jej v spremstvu. Zdi se pa, kot bi novodobne države ne hotele prenašati očitanih, da nimajo vsaka svoje Paname, da si so liberalne. In zato se je proslavila uprav sedaj Nemčija s svojo Ahlwardtovo pravdo in Italija se jela kazati s svojo banko, madritski magistrat kliče, naj se menimo zanj, na Angleškem pokajo banke, v Argentini pa se za pijačo in druga taka vžitna agitacijska sredstva uporablja denar, ki je bil železnicam namenjen. S kratka, vse v novi omiki in novem napredku vzrastle države vstajajo vsaka — s svojo Panamo. Ne smemo pa biti krivični in zato moramo resnici na ljubo dostavljati, da te Paname niso še nikakor vse. Za božji čas, kako? Saj je jedna najbolj rabljenih besedij v novodobnih državah beseda: defraudacija — izneverjenje.

Defraudacije so — popolnoma času primerne in — moderne. Vse lepše zveni ta beseda, nego: goljufija in breznačajnost, ki ju obsega v svojem bistvu. Kaj hočemo? — Po menčestersko-liberalnih načelih ima svet vladati denar in res ga vlada. Denar se pa najuspešneje pri posameznikih množi in najlažje pridobiva po goljufiji. Tedaj: goljufija vlada svet! — Bodi nesmislen ta dokaz; trpke resnice vendar le krije v sebi.

Tu pa moramo povdarjati, da zahteva vsaka Panama ljudij sposobnih — z a - s e. Vsaka goljufija potrebuje — goljufov, vsako izneverjenje — izneverjalcev; vsako podkupovanje — oseb, ki se dajo podkupiti. In koder so vsi taki in tem podobni pojavi znamenja društva, koder nastopajo redno in v velikanskem okrožju, tam je treba zato v celem društvu iskati — sposobnosti in pripravljenosti — zanje.

Zato pa je bilo treba preje tistih Panam, za katere se je kaj malo menil svet, takih izneverjenj, katerim so sicer maloštevilni obetali razpad in pogin društva kot posledico, katerim je pa večina ploskala. — Mi menimo Paname in defraudacije na poljani spoznavanja in hotenja. Filozofje so tudi sedaj Panami očete, kakor so bili očete revoluciji francoski pred sto leti. Vso glavnico, ki jo je dal Oče svojemu rodu in ki mu jo je jedenkrat že zapravljen vrnil Sin, vse to dragoceno imetje narave in nadnarave so brezvestniki izneverili in s satansko lahkomišljenostjo zaigrali. Človeštvo so ogoljufali za največje bogastvo njegovo; vkradli so mu v naravi človekovi skriti zaklad „izvestnosti človeškega spoznavanja“ in svobodne volje, izneverili so mu misel na Stvarnika in večnost, misel na pokvarjeno človeško naravo in — Odrašenika. Kot oropan nesrečnik krvavi sedaj v svojih ranah „miser et egenus et pauper et nudus.“ — (Ap.) nesrečen in ubog in reven in gol. — Oropan pa je v imenu — vede in v imenu — napredka! Komur je še do človeštva — misli!

Premišljevanje v tem obziru bo dovedlo vsacega zdravo mislečega ali, da obupa nad človeštvom, ali — da se tem živeje oklene — katoličanstva. Srede ni. Samo katoličanstvo more vrniti vkradeno in izneverjeno glavnico človeštvu nazaj; samo v njem temelji nepobitni bранik imetju narave in nadnarave. Absolutni + in absolutni —, vse in nič, katoličanstvo in — brezumje je dnevu glasilo!

Te samozvesti, ki vzraja iz otrok junake, iz šibkih žensk — junakinje, te samozvesti, ki vse ožarjajoč sedaj novi dobi kot anahronizem vstaja mej nami, te katoliške samozvesti ne umeva svet in zato — skuša v slasteh dobiti zdravila obupu; če ga pa ni — pomore voda ali strup, krogla ali konopec! To samozvest katoličanu oživlja in krepi — jedinstvo, stalnost, neomajljivost in nezmotljivost svete

družine, katere je sin; to samozvest mu vtrjuje prepričanje, da nam je Bog sam postavil — očeta, ki na skali vtrjeni vodi božjo družino. Sedaj mu je ime Leon XIII. Da, očetje so živeli človeštvu vsak za svoj čas skrbč za potrebe svojih otrok; tudi za naš čas — ga imamo. Vodi nas, uči nas; bolje: sv. Duh nas vodi in uči v njem. Vse vrača človeštvu, kar mu je uropala in izneverila zlobnost in zvižaja. Um in srce mu ozdravlja in celega človeka dviga kvišku k — njegovemu Bogu. Za slavlje se pripravljamo — temu očetu v čast! Pripomži to slavlje v prvi vrsti, da se moč sv. Duha v sveti cerkvi tem živeje in sijajneje razkrije in da se mej vsemi revnimi zmotenimi narodi razumeje, kje je rešitev. Po celi zemlji zavladaj klic: k očetu! Toliko danes za uvod. Liga + 3.

Državni zbor.

Z Dunaja, 10. februarja.

Narodna jednakopravnost v šoli.

Pri ljudskošolski debati se navadno veliko govori tudi o jezikoslovnih razmerah. Tako je tudi letos. Včeraj je najprej južnotirolski poslanec Salvadori se pritoževal, kako se Tirolcem italijanske narodnosti vrivajo nemške šole, dočim se za 100.000 Čehov na Dunaju ne osnuje nobena ljudska šola. On nič drugega ne zahteva, da se ovire za duševni razvoj več tisoč italijanskih otrok odpravijo. Z govornikovimi načeli se pač vjemamo, če tudi je morda razmere malo prečrno naslikal. Mi Slovenci bi bili še zadovoljni, da se nam na Koroškem, Štajerskem in Primorskem tako dobro godi, kakor Italijanom na Tirolskem.

Učni minister Gauč je opravičeval vlado, da povsem postavno postopa in dokazoval, da se Italijanom ne godi nobena krivica.

Poslanec Bianchini se je pritoževal proti nemškim šolam v Dalmaciji. Te šole so se osnovala bajš za otroke vojaških uradnikov, v resnici pa va-

LISTEK

„Ribičev maček“.

(Predpustna.)

(Dalje.)

Jeri je bilo tako hudo pri srcu, da sama ni vedela, kaj naj stori. Kaj poreko sosede, ko vidijo na cesti njen corpus delicti! — Kako se bodo smejale! — Ta sramota! — Jokati začne na glas ter odide na vrt, da se tam pomiri in potolaži. Najraje bi šla daleč kam, kjer je nobeden ne pozna.

„Kako je, Jera?“ se začuje mehak ženski glas iz sosednega vrta. „Se li res jokate, kaj? Pa ne, da bi bili imeli zopet ž njim vojsko?“

Bila je učiteljica, sprehajajoča se po šolskem vrtu, prijazna gospa in prebrisana. Jera se nasloni na plot ter odkrije dobri prijateljici vse svoje srčne rane; pove ji tudi zgodbo, ki se je ravnokar zvršila, da si uteši pretožno srce.

„Poznam vašega moža“, začne učiteljica, „trmoglav je in rad se prenagli pri vsaki reči. To je vendar od sile, od daleč prežati na dom, kdaj se bo na strehi pokadilo ter potem tako divje hiteti domov. — Sama ne vem, kaj naj vam svetujem?“

„Potrpeti, gospa, potrpeti! Drugega pomočka menda pač ni!“ — — —

„Potrpljenja je seveda treba, toda človek je le človek in kri ni voda. Tudi potrpežljivost ima svoje meje. Mož mora vsekako pomniti, kdaj vam je razlil kavo na cesto. — Storite tako-le: Ko pojde danes teden z doma, zakurite z mokro brstjo in vlažnih polen denite na ogenj, potem zaklenite vse pri hiši in pojdite z doma! Gotovo ga obilen dim zvabi, da pridivja zopet domov in — varalo ga bo. To zdravilo ponovite dvakrat, trikrat in bržkone bo pomagal!“

Jera je obljubila, dasi nerada, ravnati se po tem nasvetu.

* * *

Tisti teden po tem dogodku nista naša dva zakonska dosti govorila. Dasi je „Maček“ svojo zakonsko polovico mnogo zbadal s „prevarčno“, „predobro“ gospodinjo, „kavosnedko“, se je ona premagovala. Molčala je, pa jokala na tihem.

Zopet je bila nedelja in mojster se je šel sprehajati. Jera mu je opazila pri odhodu zaničljiv nasmeš na ustnih, kar ji je z nova užalilo srce. Nekoliko je premišljala, naposled pa vendar storila, kakor je rekla učiteljica. S tresočima rokama je naložila na tlečo žrjavico mokre brsti in drv in naglo ostavila dom, kakor da bi jo zapekla huda vest. Šla je iskat plevic za prihodnji teden.

Učiteljica jo je pogodila. Danes je postajal „Maček“ že v sredi griča ter se oziral nazaj. Opazivši dim na strehi, se vrne domov, pa ne dirja, kakor zadnjič, ampak skrivaj in počasi se je priplazil po vrtu med drevjem do hiše. Prime za vrata ter jih nalahko odpira, a vrata so zaklenjena. — „Kako pretkano!“ si misli, „torej danes pri zaprtih durih! Ne boš! Kmalu ti pridem na sled!“ „Maček“ se obrne in gre počasi okolu hiše, skrbno opazujoč, kje bi se dalo priti notri. Okno pri ognjišču je zaprto in zagrmeno. „Aha, nova zvižaja!“ de sam pri sebi. Gre naprej. Jedino okno v klet zadaj za hišo je bilo odprto.

„Precej majhno je, pa se bo že zlezlo notri. Menda nobenega ni, da bi me videl!“ govori polglasno sam s seboj; pristavi stojalo za drva sekati, ki je ležalo na tnalu ter se spne kvišku po zidu, ki je bil dokaj visok. Ko doseže zidec pri oknu, potegne se z rokama samotež navzgor ter vtakne glavo v ozko odprtino. Z veliko težavo je stlačil notri i gorenji život, ali zdajci je izgubil spredaj ravnotežje in zajedno podporo pod nogami in precej rejeno telo mu je viselo stisneno v okno kakor v kleščah. „Maček“ ni mogel ne naprej ne nazaj.

Nesreča pride nerada sama, pravi pregovor.

(Konec sledi.)

nje zahaja mnogo več drugih otrok. Govornik je te šole primerjal ciankalijs. Denar, ki se izdaje za-nje, porabil naj bi se rajši za druge šole, kajti v Dalmaciji še ni nobene obrtne in nobene trgovske šole ter 75 odstotkov prebivalstva ne zna brati in pisati.

Liberalce Fux je v dolgem govoru dokazoval, da se ne godi nobena krivica v šolskem oziru Čehom na Moravskem in v Šleziji. Njegov dokaz pa ni bil posebno temeljit, pač pa je stvari zavijal. Le to je posebno naglašal, da se je poslednja leta osnovalo več čeških šol, nego nemških. Seveda pri tem ni povedal, da to le od tod izvira, ker nedavno na Moravskem skoro čeških šol ni. Vsled tega bode še treba več čeških šol osnovati, da jih bode zadostno. On tudi misli, da se je treba ravnati po potrebah. Nemških meščanskih šol je več, ker jih je več potrebno. Kaj je potrebno, o tem ima Fux seveda svoje subjektivno mnenje. V Šleziji pa po govornikovem mnenju se v šolah mora učiti nemščina, ker bi se sicer razne narodnosti v tej deželi ne mogle mej sabo razumeti. Iz vsega njegovega govora je odsevala želja po germanizaciji.

Dobro ga je zavrnil dr. Herold, ki je izrazil tudi željo, da bi jedenkrat prenehala šola biti bojni predmet med narodnostmi.

Poslanec Spindlčič je pojasnil naše slovenske razmere, kako se poitaljančuje in germanizuje po planinskih deželah.

Vladni program.

O tej stvari je jako obširno govoril dr. Herold, ki je res marsikaj pametnega povedal, dasi se mi z njegovimi nazori gledé žaljenja verskih čuvstev ne moremo strinjati, kakor tudi ne s tem, kar je govoril o pravicah starišev in proti njim postavljaj pravice otrok. Govorniku se zdi, da grofu Taaffeju ni nič na programu, pač pa na večini. On celo ne vé, če je kaj na govoricah o programu. Vlada v zbornici o tem ni zinila besede, le časopisi vedo povedati, da je nekak tak program naznanila trem velikim klubom. V tem programu se naglašja, da bi se morale strankarske želje popustiti na korist državnim interesom. Kar se pa pozneje našteva, so pa le želje raznih strank, ki državi neso nič mari. Adresa se v zbornici ni sklenila, ker se stranke neso mogle sporazumeti. Vlada pa sedaj pride s trditvijo, da so se vse stranke tedaj zjediniše, ker so glasovale za Smolkov predlog. Po tem vladnem modrovanju bi se tudi Mladočehi bili morali povabiti, da pristopijo novi večini, ko so tudi tedaj glasovali za Smolkov predlog. Jako dobro je govornik ožigosel programovo točko o narodni posesti. Dokazal je, da ta točka nasprotuje veljavnim zakonom in naredbam. Tudi naj bi vlada dala kaka pojasnila, kaj prav za prav spada v narodno posest. Je-li narodna posest, če je v Ljubljani Slovenec ali Nемец deželni glavar? Če je v Brnu namestnik Poljak, ali imajo zaradi tega Poljaki kako pravico do namestništva? V Pragi namestnik ne zna dovolj češki, ali mora to vedno tako ostati? Je-li pripada narodni posesti, da je v Celju slovenski in nemški beležnik? Govorniku se zdi čudno, da se stranke naprej določijo, katere naj vstopijo v novo večino. Naj bi Mladočehi tudi odobrili vladni program, vendar bi jih vlada ne vsprejela.

Versko vprašanje o šoli.

O tej stvari govorili so danes samo levičarji. Oppenheimer se je pred vsem bavil z Liechtensteinovim govorom. Zagovarjal je žide, da niso krivi, če se je odpravil na Dunaju križ iz šole. On je za to, da se v šolah v verskem oziru ozira na večino učencev v šoli.

Poslanec Fux je rekel, da vzgoja ni glavni predmet šoli, temveč pouk. Pri vzgoji mora sodelovati rodbina. V tem oziru mi govorniku pač pritrdimo, ali vprašati se pa moramo, bode li vzgoja tam boljša, kjer jo podpira šola, ali tam, kjer jo ovira?

Benedel je za državno mejversko šolo, ker le država mora varovati svobodo vere in vesti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. februarija.

Vladni program. Tudi vodja nemških nacionalcev, dr. Steinwender, je čutil potrebo, izreci se o vladnem programu. To je storil na nekem shodu na Dunaju, pri katerem je bilo več poslancev. Dokazoval je, da levica pri teh pogajanjih ni dosegla nobenega uspeha. Grof Taaffe jo je le vodil

za nos. Obljubil ji je nekaj zastran ustave, dualizma, vnanje politike in jezikovnega vprašanja, kar je le navidezen uspeh, ker vse to je že bilo poprej zagotovljeno. Pomenljiv je odstavek v programu, ki se tiče protisemitizma. Z njim je dokazano, da levici ni za družega, kakor za žide. Na najboljšem je grof Taaffe, ki je s tem programom le dokazal, da se drugače vladati ne da, kakor on vlada. Zjedinjena levica je le pokazala svojo politično nesposobnost, ko je pričakovala, da se skuje kak program za večino, ko se že o adresi neso mogli sporazumeti. Steinwender je izrekel, da bode njegova stranka se držala dosedanje politike. V nekaterih vprašanjih, posebno političnih in narodnih, bode glasovala proti vladi, v več drugih vprašanjih, posebno gospodarskih, pa za vlado.

Husovo proslavljanje. Deputacija češke duhovščine iz Moravske se je deželnemu arhivarju Brandlu zahvalila, da se je tako odločno uprl v „Češki Besedi“ predlogu, da bi to društvo dalo 100 gld. za Husov spomenik in s tem se pridružilo proslavljanju tega krivoverca. Brandlovo postopanje pa tudi zasluži vse pritnanje. Da se je Mladočehom posrečil namen v tem društvu, bili bi po vseh čeških krajih Moravske raztegnili svoje agitacije za Husa, katere so pa njim samim le v politične namene. Take agitacije bi pa bile globoko žalile čuvstvo vseh pravih katoličanov. Ko so pa Mladočehi takoj iz začetka zadeli na moža, ki jim je povedal, kar jim gre, so pa izgubili že mnogo poguma. Tudi se bode sedaj še lažje našlo drugih mož, ki se bodo upali upreti, ker vedó, da Hus tudi v narodnem oziru ni bil to za češki narod, kar mnogi mislijo. Brandl s svojim moškim postopanjem je preprečil veliko nepotrebno razburjenje mej slovanskim prebivalstvom na Moravskem. Ko bi na Češkem se bil takoj s prva kdo s tako odločnostjo uprl proslavljanju Husovemu, bi tudi zaradi tega že ne bilo tolike razburjenosti.

Bolgarija. V Plovdivu neso prav zadovoljni s sedanjim županom in so bili vsled tega neki izgredi. Te dogodke so pa vladni nasprotniki zlasti po tujih listih jako pretirali. Mi že predebro poznamo zanesljivost teh virov, da bi jim mogli pripisovati najmanjšo verjetnost. Nekaj je pa vendar posebnega v vseh teh časnikarskih poročilih. Vsi posebno naglašajo, da je župan Stambolova pristaš. Sploh pišejo veliko o nevolji proti Stambolovu v deželi. S Koburžanom bi se Bolgari že sprijaznili, le za njegovega ministerskega predsednika ne marajo, ker jih zatira. Iz tega je pač le to posneti, da je nasprotnikom sedanjih razmer v Bolgariji posebno trn v peti Stambolov, ki s svojo odločnostjo zna preprečiti vsake njih nakane. Mislijo si, če se Stambolova znebijo, bomo že odstranili še Koburžana in Bolgarijo polagoma naredili za rusko gubernijo. Zaradi tega vedno hujskajo proti Stambolovu in delajo razpor mej raznimi bolgarskimi politikami. Sedaj hvalijo tega, sedaj onega, da bi ga pridobili proti sedanji vladi. Mi m'slimo, da Bolgari že dovolj poznajo svoje nasprotnike in se od njih ne bodo dali izpeljati na led.

Irska avtonomija. V ponedeljek predloži bajé Gladstone angleškemu parlamentu irsko predlogo. Vodja irske stranke, Mac Carthy, se je izjavil te dni, da bodo Irce glasovali za predlogo, ako bode irske stvari prepustila vrejati Ircem samim. Drugače bode glasovali proti njej. On je za to, da se Skotski in Walesu dovoli jednaka avtonomija, tako da bode Anglija le federativna država, samo o skupnih zadevah naj bi se posvetovali v londonskem parlamentu. Proti temu pa on nima dosti, če se sklene, da bi angleški parlament smel v gotovih slučajih ugovarjati sklepom irskega zastopa. Take določbe imajo skoro vsi zastopi v angleških naselbinah, ali vendar dosedaj angleški parlament še ni nikdar ugovarjal proti njih sklepom, ravno tako bi tudi najbrž ne oviral delovanja irskega zastopa. Kakor se vidi, vodja irske stranke ne stavi nikakih pretiranih zahtev. Za tako irsko avtonomijo, kakor jo on zahteva, lahko glasuje najboljši Anglež. Tudi irski protestantje se ne morejo take avtonomije bati. S to izjavo je morda pregnal marsikateremu angleškemu politiku pomislake proti irski samoupravi.

Socijalne stvari.

Narodno-gospodarske razmere na Ruskem. Za Rusijo minolo leto v kulturnem oziru ni bilo posebno uspešno. Glad po mnogih gubernijah je oviral vsako kulturno delovanje. Vse sile so bile naperjene

le na to, kako bi se temu zlu v okom prišlo. Država, zemstva in zasebniki so se pečali s to zadevo. Ta velik glad je pa tudi dajal Rusom veliko misliti. Tako pomanjkanje ni le posledica jedne same slabe letine, temveč je moralo prihajati iz slabih gospodarskih razmer sploh. Zategadel ni tudi prenehalo, ko se je lani nekoliko boljje pridelalo. V več gubernijah je še vedno lakota. Slaba letina je pa pripomogla, da se je vlada začela bolj pečati s kmetijskimi razmerami. Posebna komisija je pretresovala stanje ruskega kmetijstva. Nabralo se je jako mnogo statističnega gradiva, ki bode služilo za podlago daljnim ukrepom. Po časopisih so se obširno razpravljali vzroki slabega gospodarskega stanja in kako bi se jim dalo odpomoči.

Priporočalo se je, da se napravijo žitnice, kjer se bode spravljalo žito za slabe letine in da se bolje nadzoruje žitna trgovina. Poslednje bi bilo posebno potrebno, kajti žita se je izvažalo v velikih množinah, ko je prebivalstvo trpelo lakoto. Kot najglavnejši vzrok propada kmetijskega stanu se pa priznava to, da imajo mali kmetovalci premalo zemlje, veliki posestniki pa zahtevajo previsok zakup. Da se temu odpomore, se je že pred leti v Peterburgu osnovala kmetijska banka. Ta zavod kmetom posojuje denar, če hočejo kupiti kaj zemlje. Delovanje te banke pa žal ni imelo zaželenega uspeha. V več krajih kmetje ne morejo kupiti zemlje, če je ni na prodaj, drugod bi pa zemljo pač dobili, ker se prodajejo velika posestva, ali kmet se ustraši velikih sitnostij in potov, predno od banke dobi posojilo. Precej se bode stanje ruskemu kmetijstvu zboljšalo, ko se otvori sibirski železnica. Ta železnica bode 7100 verst dolga. Če računamo, da se bode na vsaki strani 100 verst na širokosti imelo korist od te železnice, bode s tem pridobljeno 1400.000 kvadr. verst. Ker pa je v Sibiriji še mnogo velikih rek, po katerih se bode lahko blago dovažalo do železnice, bode še mnogo več zemlje imelo korist od te železnice. Vsa ta zemlja se bode lahko obdelala in pridelki pa izvažali po sibirski železnici.

Sibirski kmetje dosedaj neso obdelovali mnogo zemlje, ker pridelkov neso mogli spečati. V Sibiriji je bilo lani v mnogih krajih žita na ostajanje, v Rusiji je prebivalstvo stradalo. Sedaj je Sibirija jako redko naseljena. Mnogi ruski kmetje, ki dosedaj nemajo dosti zemlje, bodo v Sibiriji poiskali obširnih zemljišč, vsaj zemlja, ki se odpre ruskemu kmetijstvu, obsega več nego Avstrija, Rusija, Belgija, Holandija in Dansko. Ščasom se pa to ozemlje še razširi, ko se vpravljajo reke in zgradé tudi stranske železniške proge, da se tako odpre vsa Sibirija narodno-gospodarskemu razvoju.

Tudi se potem Rusiji ni več bati tacega glada, ker bode v velikih množinah prihajalo iz Azije žito. Sibirski zemlja je rodovitna in ne bode še tako hitro toli izsesana, kakor je v evropski Rusiji, kjer se je vsled velikega izvažanja žita že zemlja izrabila, in ni nikdo mislil na zboljšanje zemlje. Zato pa lahko rečemo, da za rusko narodno gospodarstvo nastopi nova doba z odprtjem sirske železnice.

Slovstvo.

Rusko-ukrajinski slovar. Znano je, da se narečje malih Rusov v marsičem razlikuje od narečja veliko-ruskega. Saj trdé celo nekateri, da sta ti — obe narečji — različna jezika. Vsekakor pa je naglas in izgovarjanje nekaterih samoglasnikov različno (n. pr. jat se izgovarja pri Maloruskih kot i, o se često izgovarja kot i: (bob kot bib; bor kot bir; bol kot bil itd.); zato bo marsikomu ugodno delo g. T. Timčenka, ki je pred kratkim izdal v Kijevu „rusko-ukrajinski“ slovar. Ukrajinski jezik je lep in čist; morda pripomore ta slovar, da se v tem obziru tudi kaj očisti — ruski jezik.

Moravské národní pohádky a pověsti. Sebral a do tisku upravlil Beneš Method Kulda. Svazek třetí. — Cena 90 kr. V Praze. Tiskem a nakladem knihtiskarny Cirillo-Methodejske. (V. Kotrba). Tretji zvezek te lepe zbirke prinaša na 275 straneh 43 zanimivih daljših in krajših narodnih pripovedk in povestij iz okrajev olešniškega, brnskega, trebiškega, vikroskega in ždarskega. Iskrena vernost in blaga nprav dobrega moravskega češkega ljudstva odseva v tej knjigi skoro na vsaki strani.

† **Bogomil Lenartowicz,** jeden odličnejših poljskih pesnikov, prominol je 3. t. m. v Florenci. Truplo njegovo, katero so peljali nedavno preko Ljubljane

(Dalje v prilogi.)

po železnici v Lvov, pokopano bode slavnostno v poslednjem mestu. — Lenartowicz je glavni in jedini reprezentant prstonarodnega življa v poljski novejši poeziji, in njega „Lirenka“ in „Zachwycenie i Bogoslawiona“ so v tem oziru nedosežni. Pokojni pesnik se je poročil dne 27. febr. 1822. l. v Varšavi. Sprva se je posvetil pravniskemu poklicu; toda leta 1848 moral je ostaviti domovino svojo in je od te dobe živel v prognanstvu. Nekaj časa se je mudil na Poznanjskem, v Krakovem in v Vratislavi, pozneje pa v Parizu, kjer se je sprijateljil z Adamom Mickiewiczem. Leta 1851. izšla je na svetlo njega „Lirenka“, ki mu je pridobila na mah popularnost. To je zbirka drobnih pesni v prstonarodnem duhu, čiste oblike in iskrenega čuta. Slično v narodnem duhu so spisane njega episke pesni „Zachwycenie in „Bogoslawiona“. Iz Pariza preselil se je Lenartowicz v Fontainebleau in končil na Laško. L. 1861 se je oženil z Zofijo Szymanowsko, sestro Celine, Mickiewiczove soproge, a kmalu je umrla, in Lenartowicz je ostal do smrti sam. Na slovstvenem polju bil je neumorno marljiv; spisal je dela: „Bitwa Racławicka“ in „Gładatorowie“, dalje zbirke „Ze starych zbroie in „Odglosy włoskie; v poslednjih je priobčil Lenartowicz svoje italiske vtise. Poleg tega je izdal „Listy o Adamie Mickiewiczu (1875), „Rytmy narodu (1866), „Slowo o Bohdanie Zaleskim“ i. dr. Na Laškem se je z vspehom poleg slovstva pečal z rezbarstvom in je v tej stroki izgotovil mnoga umetelska dela. Po njegovem prizadevanju je laška vlada založila v Bologniji „Akademijo Adama Mickiewicza“. Lenartowicz je prominol, toda pesni njegove ne bodo izginile iz poljskega ljudstva, čegar imetek so postale vže davno. Čast njegovemu spominu!

Cerkveni letopis.

Papežev jubilej v ljubljanski škofiji:

Gledé praznovanja škofovske petdesetletnice sv. očeta je preč. knezoškofijstvo zaukazalo nastopno:

1. Dne 16., 17. in 18. februarja obhaja naj se, kjer je gledé na krajevne razmere količkaj mogoče, tridnevica in sicer na način, kakor se obhaja rožnicenska pobožnost, predpisana za mesec oktober. Opravlja naj se pa ali dopoldne, v zvezi s sveto mašo, ki se sme v tem slučaju brati pred izpostavljenim Najsvetejšim, ali pa popoldne kot posebna pobožnost z blagoslovom.

2. Dne 18. februarja zvečer zvoni naj se po Ave-Mariji z vsemi zvonovi $\frac{1}{4}$ ure.

3. Dne 19. februarja izpostavi naj se za pol ure ali celo uro, dopoldne ali popoldne Najsvetejše v javno čiščenje, in dopoldne poje naj se slovesna sveta maša pred izpostavljenim sv. rešnjim Telesom, popoldne pa slovesne litanije. Po dopoldnanji ali popoldnanji službi božji poje naj se slovesni Te Deum.

4. Sicer naj se pa verniki opominjajo, da ta dan prav obilno pristopijo k sv. zakramentom in sv. obhajilo darujejo za sv. očeta.

Petdesetletnica škofovanja Leona XIII. v goriški nadškofiji.

Prevzvišeni metropolit goriške nadvladikovine blagovolili so objaviti v „Folium periodicum“ vsopred slavnosti na Goriškem. 18. in 19. zvečer opominjalo bo polurno zvonjenje po vseh cerkvah vernike izvanredne, redke katoliške slavnosti. Navdušujejo č. duhovščino, da bi opravila sv. mašo za sv. Očeta, verue pa, da bi sprejeli sv. zakramente v ta namen. Priporočajo devet, tri-dnevne, molitev sv. rožnega venca, misijone, romanje. Dal Bog krepkega odmeva lepemu višepastirskemu odmevu.

Liga + 25

Nova župnijska cerkev v Zagrebu.

Poroča se nam iz Zagreba: Te dni se je razpravljalo v našem mestnem zastopstvu o zidanju nove župne cerkve sv. Blaža. Po prvotnem načrtu bi se bila ta cerkev zidala na Prilazu, na glavnej ulici, ki vodi od starega kolodvora v mesto, ker je pa prostor za njo odmerjen po izpovedbi mernikov in graditeljev preozek, odločilo se je zastopstvo za drugo mesto, ali vendar v bližini Prilaza, namreč v podaljšanej ulici Kukovičevaj. Tukaj je namreč vlada nakupila velik prostor, na katerem bode v desetih letih sezidala mnogo posvetnih zavodov, namreč gim-

nazijo s konviktom, realko, arheološki muzej in ženski licej, a na kraj teh zavodov pride cerkev sv. Blaža. Ker se z druge strani ulice nahaja že obrtna šola in novo učiteljsko, bode cerkev potrebna tudi za omenjene zavode, zatorej je tudi vlada dala za zidanje omenjene cerkve 25.000 gold. Na ta način se bode mogla cerkev sezidati mnogo večja in tudi lepše ukrasiti. Letošnjo spomlad jo bodo začeli zidati in drugo leto bode dogotovljena.

Shod krščanskih starinoslovcev v Solinu od 7. do 11. septembra 1892.

Naša kršna Dalmacija hrani v svojih prestarih mestih preobilo starin iz paganskih in starokrščanskih časov. Do zdaj so bile s celino zakrite in svetu malo znane. Vendar pa ima Dalmacija moža, ki že nekaj let pridno razkriva pozabljene spomenike stare kulture. Ta mož je preč. g. profesor Fr. Bulić, duhovnik, kojemu se je pridružil nadarjeni veščak dr. Luka Jelić, tudi duhovnik, ki je zdaj na Dunaju v starinoslovskom semenišču. Učeni svet se čudi vspehom Bulićevim, ki je že do zdaj razkril takih starin, kakoršnih je celó v Italiji malo. V Italiji je mnogokaj predelano in prenovljeno, ali pa popolnoma razdejano, v Dalmaciji so ostale starine bolj cele, ker so bile skrite do zdaj. Zato pa obeta pričeto izkopavanje imenitnih biserov, ki bodo pravo veselje starinoslovcem, kakor bodo na čast naši lepi slovanski zemlji. A tudi bogoslovju se je nadejati obilo lepih snovij.

Srečna pa je bila misel preč. g. Bulića, da je sklical shod krščanskih starinoslovcev v staro cesarsko mesto Solin (Salona). Avgusta meseca pr. leta razposlala sta hvaljena učenjaka Bulić in Jelić vabilo mnogim gospodom po Evropi. Mi bi bili zelo radi biteli mej prijatelje v Spljet, ali — katoliški shod v Ljubljani nam je preprečil to veselje za prvkrat. Pozdravili pa smo zbrane učenjake s telegrafom, želeč, naj razkrivajoč starine krščanske razkrijejo nov život krščanski na slovanskem jugu. Razne neugodnosti so bile krive, da je došlo za prvkrat le malo učenjakov, mej kojimi naj omenimo mnsgr. de Waala iz Rima in profesorja dr. Neumanna z Dunaja.

Na predlog g. prof. Neumanna so izbrali poseben odbor za drugi shod v Solinu leta 1893. V odboru je tudi č. g. Hytrek iz Studenice na Štajerskem. Odbor se bo trudil, da vname kolikor mogoče občinstvo in oblasti za krščansko starinoslovje. Sicer pa izdaja preč. g. prof. Bulić že 15 let poseben list-mesečnik, v kojem zaznamuje in opisuje, kar izkoplje bodisi on sam ali kdo drug. Listu je ime: „Bulletino di archeologia e di storia Dalmata“. Mi ta list priporočamo knjižnicam, časopisom in pa vsem prijateljem krščanskega starinoslovja. Članki so z večine napisani v italijanskem jeziku, da bolje služijo učenemu svetu. Želimo preč. gosp. Bulić-u mnogo prijateljev in sodelavnikov, da ne bodo morali tudi tukaj zopet še le tujci razkrivati lepote naše zemlje.

—a.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. februarja.

(Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski.) podarili so za zgradbo nove duhovnijske cerkve v Trnaji na Notranjskem 100 goldinarjev.

(Udanostni izjavi) poslala sta nadalje prevzvišenemu gospodu knezoškofu ljubljanskemu občinska zastopa v Šturijo na Vipavskem in na Vrh u pri Vinici. — Slava!

(Poroča.) V Trbovljah se bode jutri poročil gospod Anton Klinar, inženerski pristav kranjskega deželnega stavbenega urada, z gospodično Irmardo Prossinagg-ovo.

(Umrla) je valed pljučnice danes v Preski gospa Terezija Zalar, nekdanja posestnica hiše in gostilne pri „Slonu“ v Ljubljani v 77. letu. Pogreb bo v nedeljo ob 3. uri popoldne. Blaga žena priporoča se v molitev in prijazen spomin. — Včeraj zjutraj pa je umrl g. Ferd. Praunseis, znani gostilničar v „Prešernovem hramu.“ Pogreb bo jutri ob 3. uri. N. v m. p. l.

(Poseben vlak v Rim) dne 10. aprila je že zagotovljen. Vse podrobneje se v kratkem priobči. Kdor se želi udeležiti potovanja v Rim, naj se blagovoli oglasiti, kakor hitro je mogoče.

(Strašna smrt na kolesu.) Iz Jesenic na Gorenjskem se nam poroča: Dne 10. t. m. zjutraj se

je v naši tovarni na Savi pripetila grozna nesreča. Pri kolesu, ki goni kovaški meh, se je utrgal gonilni jermen ter se ovil krog kolesne osi. Kovač F. Kralj ga je hotel odmotati. A pri tem poslu se mu zaplete obleka med jermen in vrteče se kolo potegne Kralja s seboj. Kolo vrti nesrečnega dlje časa in s tako silo na okrog, da je ta z nogami prebil zid poleg stoječe pisarne g. Böckel na. Obupno je klical na pomoč — toda zastoj. Kolo se je zgrabilo čez trebuh in v par trenutkih je bil mrtev. Ponesrečenec je zapustil mlado vdovo in 7 mesecev staro hčerko. — Nagle in neprevidene smrti, reši nas o Gopod! —n.

(Umor.) S Trate se nam poroča: V bližnji vasi v Todražu sprla sta se dne 9. t. m. dvaindvajsetletni sin in njegova mati. Vzrok je bil kaj malenkosten. Sin je zahteval boljših jedil, češ, da je predpust; mati pa mu je zatrjevala, da je zanj dosti dobra „jeternica“. Sina zgrabi jeza in ga tako razdirja, da popade za nož in ga zabode materi v glavo. Takoj se zgrudi nesrečna mati mrtva na tla; nečloveškega sina pa ima sedaj c. kr. sodnija loška v varstvu. V kratkem času je v našem kraju to že drugi grozni umor. Ni dolgo, kar je mož svojo ženo vtopil in sedaj najstrašnejši slučaj, kamor privede strast človeka: umor lastne matere. Obakrat pa je temelj strašnemu zločinu — v nenavnosti. Umorjena mati je živela že mnogo let v — divjem zakonu. Kdor kaj misli pri tacihi slučajih in kdor res ljubi narod, mora zaklicati: Vera peša; zato vera — na dnevni red!

(Levske posebnosti.) S Poljan se nam poroča: Lovci nekega jako znanega ljubljanskega gospoda doktorja lové po naših krajih lisice in sicer s tem, da jim mečejo po raznih krajih zastrupljene tiče. Lisica pride po noči, zavrije zastrupljeno stvar in takoj pogine. Tako delajo sicer tudi drugod. Pri nas je pa ta posebnost, da mečejo zastrupljene tiče jako blizu ceste in stanovanja. To je pa brez dvojbe nevarno! Tako stvar lahko занесе kaka žival ali pa kak otrok v hišo, koder se zgodi lahko velika nesreča, če jo dobi živina. Vsekakor ni varno in zato bi bilo želeti v vseh ozirih vsaj to, da se v bližini hiš ali pri cestah ne nastavlja take zastrupljene stvari.

(Po Istri) so bili zadnji teden krasni dnevi; sedaj vlada jug, ki pojedja sneg. Imamo obilo olja prav izvrstnega po 40 kr. liter.

(Polževe pošte.) Poroča se nam: Iz Dekanov do Ospa je peš dve uri (reči dve uri), pisma pa rabijo navzlic vsem hitrostnim pripravam 19. veka po pošti 5 dnij (reči pet dnij). Zivele isterske — polževe pošte!

(Častno diplo ma z zlato svetinjo) priznala je komisija, sestavljena iz najslavitejših medicinskih velmož, higijenične razstave v Londonu (Royal Aquarium Westminster) zdravilnim izdelkom (tinktura za želodec, malinčin sirup, sirup iz izlečka rastline tamarindus, Anisette Excelsior in Naturel-Curaçao) tukajšnjega lekarja G. Piccolija. To je drugo odlikovanje v kratkej dobi.

(Občinska volitev.) Iz Slavine so nam poroča: Dne 8. t. m. je bila volitev občinskega predstojništva za slavinsko občino. Izvoljeni so bili: Zupanom Anton Križaj iz Orehka; svetovalci pa Franjo Dekleva iz Slavine, Jakob Kristan iz Orehka, Janez Klemenec iz Rakitnika in Janez Kalister iz Koč.

(Mitnica na državni reški cesti.) Z Notranjskega se nam piše: Mitnico na državni reški cesti so prestavili o novem letu od Kazarja pri Postojni v St. Peter tik pred vhodom v vas. Pri Kazarju je menda malo nesla, a tudi v St. Petru bi ne donášala dosti več, ako bi mitnino plačevali le oni vozniki, kateri vozijo na daljne kraje. Toda vjeli so zdaj vse one vozove, ki vozijo iz daljnih kranjskih in hrvaških gozdov izpod Snežnika oglje, doge. trame, drva, in na tisoče vozov, ki po zimi dovažajo led po skladni cesti zagorski in soseskni cesti trnski; pridejo pa kakih 30 korakov pred mitnico [na veliko cesto, in peljejo mimo mitnice kakih 10 metrov do skladišča oglja pri Špelarju, ali do parne pile Medica-Križejeve, ali k večjemu na železniško postajo kakih 500 metrov daleč. Vozniki so že prej malo služili, in zdaj jim odpade za mitnico od vsakega voza po 16 kr. sem in tja. — Ker bo mitnina več donášala, je menda popolnoma opravičena zahteva, naj bi se cestno nadzorstvo za to reško cesto odsihmal nekoliko bolj brigalo. Po zimi se časih

po več dnij ne more čez zamete, a kida se le počasi; med Matenjo vajo in Selcem je več klančičev, kateri bi se z majhnimi stroški lahko znižali, ali pa naj bi se na mestih preložila cesta. Sosebno treba je prenarediti cesto v vasi Peteline med kilometr. 3/4 in 4/5. Ondi je okoli hiše št. 1 hud ovinek, tako da se voznika ki se srečata, ne vidita prej, da že konji vkup zadenejo. Ker ravno tam cesta nekoliko visi, skoraj vsak voz pridirja memo ovinka. Velikokrat so se zgodile tukaj že nepravilike, in marsikatera živina in tudi ljudje na vozéh so bili v nevarnosti. Popravilo bi se lahko z neznatnimi stroški; naj bi se le kupil majhen košček vrta od posestnika hišne števil. 2, posekalo par starih tepk, in cesta naravnost speljala kakih 40 metrov daleč, pa bi bilo za silo pomagano.

(Nezgoda.) V torek popoldne se je bil Gašpar Vovnik iz Tupalič ponesrečil v gozdu. Ravno je bil sani dobro naložil in povezal, hotel z malim domačim dečkom potegaiti sani, tedaj pa potisnejo sani z vso silo s pota v stran ter pritisnejo s tako silo moža v smreko, da se mu je leva roka in prsna sklepna kost (Schlüsselbein) zlomila. Poleg tega ga je konec odsekane veje zadell v levo uho, da mu ga je nekoliko presekal. — Tu bi bil že tako slaboten mož gotovo umrl, ker vstati, niti ganiti se ni mogel, da ni mali domači deček slučajno šel z njim. Le ta kot pravi angelček varuh je brzo tekel domov mater klicat. Še-le potem je bilo veliko truda prestrašeni ženi treba, da je ponesrečenega moža ven potegnila in domov spravila. — Težko je upati, da okreva, ker je ves život pretisnen, poleg tega pa še prsna sklepna kost ulomljena. — Res nesreča nikdar ne počiva.

(Iz Gorice) se nam poroča: V Mirnem pri Gorici je imelo katol. rokod. društvo svojo veselico, katero so hoteli nekateri suroveži motiti s kričanjem in ropotanjem. Orožnika sta svarila rogovileže, a ti so ju napadli. V tem boju je eden hudobnežev z nožem nevarno ranil orožnika v trebuh. Odvedli so ga v Gorico in ne ve se, jeli bo ostal. Zločinec se je sam izročil sodišču.

(Volitve v hrvatsko-obrtno zbornico.) Iz Zagreba se nam poroča: Volitve bomo imeli za trgovsko-obrtno komoro. Le ta je bila dozdej v pravih narodnih rokah. Trezni ali pošteni Hrvati so sedeli do zdaj v naši zagrebske komori, ter so s svojim delovanjem pokazali večkrat, da jim je le pravi napredek domovine na srcu ne samo v gmotnem nego tudi v narodnem. Že to sedanjim madjaronskim mogotcem ni bilo po godu, še manje pa, ker je ravno trgovska in obrtna komora po svojih temeljih sestavljenih predstavkah dokazovala, koliko Hrvatska trpi od Ogerske v gmotnem pogledu. Po podatkih iz poročil zagrebske trgovske komore je dr. Frank v saboru dokazal, kako Ogerska s Hrvatsko ravna gledé železniških tarifov. To je vladne kroge zbolelo v oči in že so se domislili: tudi tukaj moramo narediti „tabula rasa“, naše ljudi moramo vrniti pri bodočih volitvah v ta zbor, potem se bodo že drugačna izvestja pisala. Od tega časa se je začela agitacija za vladne kandidate in verjetno je, da bode vlada tudi tukaj zmagala s pomočjo židov, ki pri nas že v mnogih zadevah odločujejo. Vlada jih je pridobila zase z neznatnimi koncesijami, a žid je s početka z malim dobičkom zadovoljen, ker vé, da bo kasneje vse palo v njegovo žrelo. Če ne bodo Hrvati pazili, zgubili bodo tukaj svojo večino in potem postanejo sluge ne samo Madjarov nego še povrh židov.

(Tekmovanje za mandat.) Iz Zagreba se nam piše: Pred nedavnim je umrl tukaj kanonik g. dr. Lončarić, ki je bil poslanec tretjega okraja zagrebskega. Bil je privrženec vladin, ali je radi tega doživel nekaj prav neugodnih zgod. Njegovo mesto je zdaj izpraznjeno, in kortešacija se je že začela. V tretjem kotaru vlada ni popolnoma varna in gotova si zмага, kajti tukaj je malo činovnikov, mestjani pa so nezanesljivi. Tako bi se moglo zgoditi, da propade vladin kandidat, posebno zdaj, ko ste se opoziciji zjedinih. To bi bil pa za vlado hud udarec, zato se morajo vsa sredstva upotrebiti, da se od strani tak propad. Mestjani se predobivajo in nago-varjajo na razne načine za vlado. Ban zahaja na mestjanske zabave (na ognjegasnih plesih), pa se tukaj ljubeznjivo razgovarja z najpriprostejšim obrtnikom, kar seveda vsakemu godi, in tudi večkrat v važnih rečeh odločuje, posebno še za ta kotar, kjer so prebivalci večinoma mali obrtniki. Da skrbi tudi zjedinjena opozicija za svoj uspeh, je naravna stvar, kajti če tukaj zmagajo, pridobila si je s tem veliko moralno zmago tudi v ostalih krajih domovine pri novih vo-

litvah. S složnim delovanjem bode se morda vendar kaj doseglo. Mi od sra želimo hrvatskemu narodu že pri tej prvi volitvi zmago v pravem hrvatskem duhu.

Društva.

(Katoliška družba) je imela dne 5. t. m. občni zbor, pri katerem so bili v odbor voljeni nastopni gospodje: Prel. dr. Čebašek Andrej, Dogan Janez, Endlicher Rudolf, dr. Janežič Jan., dr. Jarc Anton, msgr. Jeran Luka, Kalan Andrej, dr. Krek Jan. Ev., Kolenc Janez, Kržiž Anton, Lahajner Dragotin, dr. Lampe Franc, Ledentik Alfred, Mrak Matija, Močnik Matej, Oblak Janez, Pichler Josip, Polak Dragotin, Povše Franc, Rozman J., Smrekar Janez, Šiška Jožef, Zupančič Anton, Žlogar Anton. Pri odborovi seji dne 9. t. m. se je novoizvoljeni odbor toko-le konstituiral: Predsednik p. n. g. dr. Jarc Anton; podpredsednik prelat dr. Čebašek Andrej; blagajnik Lahajner Dragotin; tajnika: Endlicher Rudolf, Pichler Josip; knjižničarja: Kolenc Janez, Močnik Matej; znanstveni odsek: prel. dr. Čebašek Andrej, monsignor Jeran Luka, Kalan Andrej, dr. Lampe Fr., dr. Krek Janez Ev., Mrak Matija; gospodarski odsek: Dogan Janez, Ledentik Alfred, Oblak Jan., Pichler Josip, Šiška Josip, Endlicher Rudolf. — Pregled dohodkov Katoliške družbe v l. 1892 kaže svoto 1436 gld. 88 kr. in izdatkov 1452 gld. 21 kr., torej primanjkljaja 15 gld. 33 kr.

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) vabi uljudno na „Slavecovo maskarado“, katera bode pustni torek, dne 14. februarja t. l. v redutni dvorani. — Pri plesu svira vojaška godba domačega pešpolka baron Kuhn št. 17. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstop je dovoljen le proti izkazu vabila na dotično ime po teh cenah: Za člane po 30 kr., za nečlane 60 kr., tri osebe jedne obitelji gld. 1-50, za maske 40 kr. — Vstopnice se bodo dobivale v trafiki v Selenburgovi ulici in na pustni torek od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne v redutni dvorani. — Plesni red. Pred polnočjo: Polonaise. Mazurka. Polka française. I. Kadrlja. Mazurka. Valček. II. Kadrlja. Polka française, dame volijo. — Po pola noči: Mazurka. Valček. III. Kadrlja. Polka française. Mazurka. IV. Kadrlja. Valček. Polka hitra.

(„Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“ v Ljubljani.) Vabilo na predpustno veselico, katero priredi „Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“ v Ljubljani na pustno nedeljo, dne 12. februarja 1893. ob 6. uri zvečer v svojem domu Poljske ulice št. 10. Vspored: 1. Planinar, veliki zbor s samospeli in spremljevanjem glasovira, A. Sachs. 2. Prvikrat: „Občinski tepček“. Burka s petjem v treh dejanjih. Priredil dr. J. Ev. Krek. Prosta zabava. Brez vabila vstop ni dovoljen.

(Pevsko društvo „Ljubljana“. Vabilo na maskarado, katero priredi pevsko društvo „Ljubljana“ pustni torek, 14. februarja 1893. leta v prostorih gosp. Hafnerjeve pivarne, Sv. Petra cesta št. 47, s sodelovanjem slavne tukajšnje godbe pod vodstvom g. Pitscha. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina: Podporni člani in maske 30 kr., za nemaskirane 50 kr., za rodbino treh oseb 1 gld., za rodbino štirih oseb 1 gld. 20 kr. — K obliki udeležbi vabi najljubšeje odbor. — Vstopnice dobivajo se pri g. Zalazniku na Starem trgu in zvečer pri blagajnici.

(Narodna čitalnica ljubljanska) ima pričetkom letošnjega leta, kakor povzamemo iz njenega „letopisa“ 265 društvenikov (med njimi 4 častne in 12 vnanjih). Predseduje jej dr. vitez K. Bleiweis-Trsteniški, podpredsednik dr. V. Gregorič. Dohodkov je imela l. 1892 4897 gld. 37 kr., stroškov pa 4706 gld. 92 kr.

(Občni zbor bralnega društva pri sv. Andražu v Slov. Gorici) Od Pesnice dne 9. febr.: Dne 2. febr. t. l. je bralno društvo praznovalo svoj letni III. redni občni zbor. Dnevni red pri taki priliki je obče znan, torej mi ni treba nadrobneje poročati. Vendar to posebnost imam pač omeniti, da blagajnica našega bralnega društva v kljub skromnim denarnim čimteljem ni pasivna, da število udov po malem vendar stalno raste, zlasti pa, da so si udje svesti, trdno svesti načel, na katera je bralno društvo po pravilih svojih, po listih naročenih pa tudi po — zabavah svojih postavljeno in podprto! Ta zavest se je jasno pokazala pri volitvi novega odbora. Dosedanji predsednik je ude opozoril na željo, katero so javili dosedanjí odborniki: ne volite več nas, ampak mlajše, gibčnejše moči; opozoril je isti tudi na agitacijo naperjeno proti dosedanjim odbornikom, katera ne izvira iz sovražnih načel, ne namerava zanikati zaslužnja dosedanjih odbornikov, ampak priliko dati drugim udom, v odborovem delokrogu pokazati svoje mladeniško unetost za dobro narodno domoljubno stvar, ter na istem torišču zdatniše delovati na bujni prospeh društva. Opozoril je dosedanji predsednik ude na to, ter dostavil, da naj ne pozabijo te agitacije, ker je dobra; vendar udje so po načinu „acclamacije“, kate rega so si sami izbrali, vse stare odbornike zopet izvolili. Novi

odbor na leto dnij je tedaj sestavljen: J. Kukovec predsednik, Josip Ceh, tajnik in blagajnik, Gregor Družovič, Jurij Strah, Jakob Klinar, Franc Ilježič, odborniki. Dvakrat živili udje in odborniki!

(Okrajna bolniška blagajna v Novem Mestu) ima letošnji svoj občni zbor dne 19. februarja od 10. do 12. ure dopoldne v mestni dvorani z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo blagajnikovo, 2. dopolnilna volitev v načelnstvo, 3. volitev novega nadzorovalnega odseka in 4. razni nasveti in predlogi.

(Priposojilnici v Ribnici), katera je pričela poslovati dne 1. junija 1888 l., vložilo se je l. 1892 191.703 gld. 37 kr., izplačalo pa 190.339 gld. 90 kr. Bilo je tedaj vsega prometa 382.043 gld. 27 kr. Od dobička 4375 gld. 36 kr. izplača se vsled sklepa občnega zbora dne 5. t. m. zadružnikom 6% dividenda, za dobrodelnice namene 200 gld., 3000 gld. se pa pridene rezervnemu zakladu, kateri znaša sedaj 8078 gld. 16 kr. — Sklenilo se je ob enem, da pristopi posojilnica kot pokroviteljica društvu sv. Cirila in Metoda. — Hranilne vloge znašale so koncem 1892 l. 265.268 gld. 86 kr., vsa posojila pa 249.734 gld. 20 kr. Posojila na hipoteko se dajo po 5%. na osebni kredit pa po 6%. Meseca januarja t. l. bilo je vsega prometa 49.511 gld. 79 kr.

(Društvo „Radhošt“.) Z Moravskega se nam piše: Za naše ne vesele razmere je velike koristi društvo „Radhošt“, ki podpira moravske, slovaške in šlezjske visokošolce na vseučilišču v Pragi. Število podpiranih vedno raste, in prmuogi bi morali svoje študije pretrgati, ako bi jih „Radhošt“ ne podpiral. Zato se obrača njegovo predstojništvo na vse zavedne Moravane, da bi k društvu pristopili, oziroma je podpirali. Društvo je jako koristno za poznejši narodni razvoj, in zato bi bilo želeli, da bi poziv našel odprta ušesa in — roke!

Telegrami.

Dunaj, 10. februarja. Danes opoldne izročili so državni poslanci češkega veleposestva grofu Hohenwartu voščilno adresno deželnih poslancev češkega veleposestva.

Dunaj, 10. februarja. Ker se je led zajezil, je voda poplavlila selo Stein.

Most, 11. februarja. Kacih 1000 delavcev v državnih rudnikih je ustavilo delo. Mir se dosedaj ni motil. Storile so se potrebne varnostne naredbe.

Pariz, 10. februarja. Vsi listi pišejo, da je razsodba o panamski pravdi jako ostra, posebno kar se tiče Ferdinanda Lessepsa. „Figaro“ zahteva pomiloščenje.

Pariz, 11. februarja. „Gaulois“ poroča, da hočejo odlični poslanci predlagati načrt zakona, s katerim se pomilosti Ferdinand Lesseps.

Kristijanija, 10. februarja. Kolikor je dosedaj znano, se je ponesrečilo 123 ribičev pri viharju na Lofotskih otocih.

London, 11. februarja. Reuterjevo poročilo. Danes se nekda zaroči vojvoda York s princesinjo Teek v Osbornu.

Novi York, 10. februarja. Pogorela je blaznica pri Doveru v državi New-Hampshire. 44 oseb je mrtvih.

Listnica vredništva:

Gosp. dopisniku iz Istre: Obžalujemo, da nam ni došel omenjeni dopis, torej je moral pot zgrešiti na pošti. — Prosimo, da nas kmalu razveselite z novim dopisom.

Umrli so:

10. februarja. Ana Lampe, kamnoseka hči, 6 mesecev, Dolge ulice 5, bronhitis. — Jakob Aleš, delavčev sin, 5 1/2 let, Trnavske ulice 3, croup. — Ferdinand Praunseis, gostilničar, 59 let, sv. Jakoba trg 3, paralysis progressiva. — Gabrijele Potokar, stražnikova hči, 15 mesecev, Dunajska cesta 7, jetika. — Neža Ban, posestnikova žena, 66 let, Dunajska cesta 23, tuberculosis pulm.

Tuji ci.

9. februarja.

Pri **Maliču**: Schreyer, knjigovodja; Chwala, solo-ple-salka; Schlesinger, Mebus, Seidner, trgovci; Hirsch, z Dunaja. — Nacke, trgovec, iz Toplice. — Popper in Fischer, trgovca, iz Prage. — Bittersman, trgovec, iz Grada. — Grando iz Kumposch, rudniški oskrbnik; Schimetscheg, rudniški inženér, in Stalzer iz Kočevja. — Ilija Ljubibratič iz Banjaluke. — Tomz, oskrbnik, iz St. Vida. — Blažon s hčerami iz Begunj.

Pri **Stonu**: Rottach, Streit, trgovca; Friedman, potovalec, z Dunaja. — Tomazal, Cullenman, trgovca, iz Trsta. — Sperl, trgovec, iz Tešina. — Lengel, trgovec, iz Vel. Kaniže. — Kochstein, potovalec, iz Budimpešte. — Demberger s soprogo iz Tržiča. — Heck, profesor, iz Lvova. — Gruden, duhovnik, iz Bleda. — pl. Ceconi s soprogo iz Gorice. — Goll, zasebnik, iz Grada.

Pri **Južnem kolodvoru**: Svoljšak iz Opatije.

Vremensko sporočilo.

Dati	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		barometra v mm	toplotoma po Celziju		
7. u. jut.	73.42	-2.8	brezv.	megla	0.00
10. u. pop.	728.0	-1.4	sl. avzh.	jasno	
9. u. zveč.	727.1	-2.8	"	"	
Srednja temperatura -2.3°, za 1.9° pod norma'om					

Tržne cene v Ljubljani

dne 11. februarija

	gl.	kr.		gl.	tr.
Pšenica m. st.	7	75	Špeh povenen, kgr.	—	64
Rež.	6	25	Sarovo maslo.	—	78
Jecmen.	6	—	Jajce, jedno	—	4
Oves.	6	25	Mleko, liter	—	10
Ajda.	8	—	Goyeje meso, kgr.	—	64
Proso.	5	75	Telačje	—	56
Koruz.	5	—	Svinjako	—	58
Krompir.	3	20	Koštranovo	—	40
Leča, okli.	14	—	Pišance	—	55
Grin.	13	—	Golob	—	20
Pizol.	10	—	Seno, 100 kgr.	2	67
Maalo.	—	96	Slama.	2	23
Mast.	—	66	Drya trda, 4 kub. metr.	7	50
Špeh svet.	—	56	menka.	5	—

Stanje avstro-ogerske banke

dne 7. februarija 1893.

(Brzjavno poročilo.)

Bankoveev v prometu

gld.	437.400.000	(— 2.586.000)
Kovinski zaklad	289.235.000	(+ 3.000)
Listnica	141.715.000	(— 1.072.000)
Lombard	20.144.000	(— 422.000)
Davka prosta bančna rezerva	57.291.000	(+ 1.677.000)
Državnih bankoveev je v prometu	334.029.000	(— 1.963.000)

109 (1)

Tužnega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest da je moj iskreno ljubljani soprog, gospod

Ferdinand Praunseis,

gostilničar in meščan ljubljanski,

danes ob sedmi uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 59 letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega umrlega bude v nedeljo, dne 12. t. m., ob tretji uri popoldne iz hiše žalosti št. 3 sv. Jakoba trg.

Sveje maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi sv. Jakoba.

Nepozabljivega ranjcega priporočam v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 10. f-br. 1893.

Žalujoča soproga.

Božjast

je ozdravljiva in sicer tako, da se več ne povrača; na tisoče jih dokazuje ta čudovit uspeh znanostij.

Obširna poročila z marko za odgovor naj se pošiljajo:

„Office Sanitas“, Paris
30. Faubourg Montmartre. 62 6-3

Zastopniki

za prodajo ceylonskega čaja se sprejemajo v vseh krajih.

Ceylonski čaj,

čaj bodočnosti, ima večji in lepši duh, ter je močnejši, nego kitajski in japonski pridelek; vzeti je treba le polovico množine, kolikor je treba kitajskega, da se dobi krepkejšo in pri tem vsaj tako okusno pijačo. Pri fabricaciji ceylonskega čaja je treba gledati na največjo čistost, kar se o kitajskem in japonskem ne more reči. Ceylonski čaj je najboljša in največnejša ljudska pijača za revne in bogate.

Vzorec štirih vrst v puščah po 50 kr. se pošilja franko. Pisma naj se pošiljajo generalnemu zastopniku ceylonske čajne družbe za Avstro-Ogersko:

J. V. CHMELAR, 106 3-2

Chroustow, pošta Bohdalau, v. l. Polna, Češko.

Matevž Lipar,

tovarnar cementa

v Šmarci pri Kamniku,

javljam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu, da sem izročil

zalogo cementa

kateri je priznan kot izvrsten, gospodu

M. Mateku,

trgovcu v Kamniku, p. d. „pri Kodeleu“.

Vsa njemu došla naročila izvršil bode natančno in točno po tovarniški ceni.

Priporočam torej zalagatelja in svoj izdelek v blagohotno uvažanje. 92 3-3

Hišne telegrafe,

napeljuje po najnovejši, zanesljivo delujoči metodi in najnižji ceni

telefone

72 10-7

in strelevode

Vsa posamična dela so vedno v zalogi.

Josip Rebek

ključavničar v Ljubljani.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rdeče, modro, sivo in olivno, po gld. 5.50, 6.—, 7.—, 8.—, 9.—, 10.— in višje po vsaki ceni do 20 gld

Anton Obreza,

tapecirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Najcenejši kraj za nakupovanje otročjih vozičkov. 537 50-14

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja

v Ljubljani, Poljanska cesta 8

(poleg Alojzijevega)

se priporoča prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim predstojništvom in cerkvenim dobrotnikom v najnatančnejše in točno izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine po uzorcih ali lastnem načrtu

Izvršeno blago pošlje dobro, varno zavito poštne preste. 211 29 52-5

Sarg-ovo

zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (539) 22-7

Naznanilo obrta.

Usojam si svojim p. n. naročnikom zahvaliti se uljudno za mnogoletno zaupanje, katero so skazovali mojemu očetu, in hkratu naznanjam, da sem samostojno prevzel

kamnoseški obrt

v lastni hiši v Parnih ulicah št. 9 v Ljubljani

in ga bodem nadaljeval.

Ob enem priporočam se za izvršitev vseh

umetnih in stavbenih kamnoseških del,

katera bodem najsolidnejše in najboljše oskrbel.

I sam pa tudi vedno bogato zalogo že narejenih, iz različnih in najlepših marmornih vrst po najnovejših arhitektoničnih načrtih izdelanih

grobni spomenikov

po najnižjih cenah.

Z velespoštovanjem

Vincenc Čamernik.

97 3-5

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

33 52-7

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu vživanju namešane ali s surrogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravljajo in redilnejšo kavo. — **Neprekosljiva** kot dodaja navadni kavi. — **Pona-redeb** se skrbno izogibaj. — $\frac{1}{2}$ kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Cerkvena oprava,

priprosta in fina, izvršena v vseh slogih, dobi in naroča se pri

Leop. Tratniku
v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-43

Na Starem trgu št. 4 odda se prodajalnica

za mesec maj.

Natančneje se izve nasproti št. 5, II. nadstropje. 91 3-3

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imeni, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj se torej vselej izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokoliрана varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 473 20-9 83 6-5

Osrednja razpošiljalnica za provinije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodani, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, F. Prodani, M. Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: W. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviz; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsebergu: J. Huth.

St. 2432.

Razglas.

Dne 23. januarja letos ugriznil je neznan pes pri Štepanškem mostu neko žensko in pozneje med potjo skozi Šepanjas, Gorenjo in Spodnjo Hrušico, Bizovik in Dobrunje napal še druge ljudi ter ogrizel več psov, potem pa zginil brez sledu v gozdu pri Orlah.

Ker je ta pes zelo sumljiv vsteklina, odredilo je že c. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani za zgoraj imenovane vasi pasji kontumac, podpisani mestni magistrat pa ukazuje na podlagi postave z dne 29. februarja 1880. l., drž. zak. št. 35, da smejo od današnjega dne naprej 3 mesece v ljubljanskem mestu psi le s trdno torbo, ki grizenje popolnoma zabranjuje, okoli letati, ali pa se morajo zunaj hiše voditi na vrvi.

Psi, ki bodo prosto, brez torbe, ali s torbo napravljen samo iz mehkega usnja, ki grizenje ne zabranjuje, okoli letati, bodo se polovili ter pokončali, proti nemarnim lastnikom se bodo postopalo po dotičnih postavnih določbah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 6. februarja 1893.

Dunajska borza.

Dne 11. februarja.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld 90 kr.
Brebrna renta 5%, 16% davka	98 „ 65 „
Zlata renta 4%, davka prosta	117 „ 95 „
Papirna renta 5%, davka prosta	102 „ — „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	988 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	324 „ 10 „
London, 10 funtov stl.	120 „ 45 „
Napoleonodor (20 fr.)	9 „ 61 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 69 1/2 „
Nemških mark 100	59 „ 20 „

Dne 10. februarja.

Ogerska zlata renta 4%	114 gld. 95 kr.
Ogerska papirna renta 5%	147 „ 25 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147 „ 50 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 „ 50 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	195 „ — „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 „ 70 „
Zastavna pisma	101 „ 50 „
Kreditne srečke, 100 gld.	193 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	65 „ — „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	23 gld. — kr.
Avstr. rubežnega križa srečke, 10 gld.	19 „ — „
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	68 „ 50 „
Windischgrazove srečke, 20 gld.	76 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151 „ 20 „
Akcije Ferdinandove av. želez. 1000 gl. st. v. 2887	50 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	94 „ 25 „
Papirni rubelj	1 „ 26 „
Laških lir 100	— „ — „

List „Mercur“. Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odličnih pojavih na dunajski borzi. Sveto pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljateljico vred gld. 2-60.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za dosego
kolikor moč visokega obrestovanja
pri najpopolnejši varnosti
naloženih glavnice.